

Ontdekkingsreis 17

Leiden, mijn stad

Reisdoel

U weet meer over uw stad Leiden. U weet waarom Leiden een stad van ontdekkingen is.

Presentatie

U vertelt over Leiden, uw stad.

U kiest een (historisch) thema en vertelt erover aan de groep.

Naam:

Reisgenoten: 1

2

Startdatum: *Einddatum* /
(paraaf docent)

Situatie

U woont in Leiden. U weet dat Leiden stad van ontdekkingen heet. U wilt meer weten waarom Leiden stad van ontdekkingen heet.

presentatie 1

U weet dat Leiden een historische stad is. U wilt meer van de historische achtergrond weten. U vertelt aan de groep over Leidens ontzet op 3 oktober.

presentatie 2

U woont in Leiden. U wilt ook werken in Leiden. U vertelt wat de werkgelegenheid vroeger in Leiden was en wat nu een belangrijke werkgelegenheid is.

Op reis

Station 1: Verken de route.

Lees de tekst

Leiden stad van ontdekkingen

Leiden is een mooie Hollandse stad. De stad heeft een rijke traditie aan kennis, wetenschap, cultuur. In de stad zijn veel oude gebouwen zoals het Academiegebouw van de Universiteit, de Waag, de Burcht. Er staan mooie huizen langs de Rapenburg. Er zijn prachtige kerken zoals de Pieterskerk, de Hooglandse kerk en er zijn 35 hofjes in de stad.

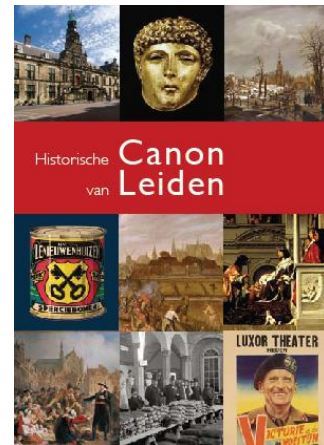
Er is veel te ontdekken in de stad. De schilder Rembrandt werd in Leiden geboren. Er zijn Open monumenten dagen in september, er is de viering van Leidens ontzet op 3 oktober en u kunt vele musea bezoeken.

U gaat beginnen aan een ontdekkingsreis: Ken uw stad!

Opdracht 1

Lees de tekst. Maak gebruik van de verklarende woordenlijst of vraag de docent u te helpen met de moeilijke woorden.

Geschiedenis van Leiden

Canon van Leiden. Te koop in de boekhandel voor €9.95

Het ontstaan van de stad

De geschiedenis van de stad gaat ver terug. Al ver voor onze jaartelling woonden mensen aan de oevers van de Rijn. Omstreeks 1200 had de nederzetting zich zodanig ontwikkeld dat de graaf van Holland de inwoners stadsrechten gaf; de stad Leiden was geboren.

Aan het eind van de vijftiende eeuw was Leiden de grootste stad van het graafschap Holland. Dit was voor een groot deel te danken aan de internationale lakenindustrie. De voorspoed die Leiden in die tijd doormaakte, weerspiegelt zich in bouwwerken als de Hooglandse Kerk en de Pieterskerk.

Vanaf de zestiende eeuw keerde het economisch tij. Het was de tijd van de Hervorming en protestantse stromingen werden fel vervolgd.

Leiden sloot zich in 1572 aan bij de Nederlandse opstand tegen de Spaanse overheersing en werd door de Spanjaarden belegerd.

De inwoners vielen ten prooi aan ziekte en honger en bijna was Leiden in handen gevallen van de Spanjaarden, maar op 3 oktober 1574 vluchtten de Spaanse troepen. Deze bevrijding, Leidens Ontzet, wordt tot op de dag van vandaag gevierd met een gigantisch volksfeest.

Niet alleen dit grote feest is een uitvloeisel van het Spaans beleg, het verhaal gaat dat Leiden als beloning voor het heldhaftig verzet de universiteit kreeg. bron Portal leiden.nl

Moeilijke woorden en begrippen

de jaartelling

de Christelijke jaartelling begint bij het jaar 0, de geboorte van Christus

de oevers

de zijkanten langs de rivier de Rijn

de nederzetting

het kleine dorp, een paar huizen

de stadsrechten

rond het jaar 1200 was Leiden een stad met eigen rechten

het graafschap Holland

een deel van Holland, een soort provincie

de lakenindustrie

de productie en de verkoop van laken (een wollen stof)

de voorspoed - de rijkdom

weerspiegelen - laten zien

het economisch tij keert

de economische situatie verandert

vervolgen onderdrukken

de Spaanse overheersing de Spaanse macht

belegeren

de legers van de Spanjaarden bezetten Holland

ten prooi vallen aan

lijden aan een ziekte of honger

bevrijden

vrij maken van de bezetter

gigantisch - heel groot

Leidens ontzet- 3 oktober

Zoek de website <http://www.vvv.leiden.nl>. Klik op Historie en op Leidens Ontzet

The screenshot shows a web browser window displaying the VVV Leiden website. The page title is "Leidens Ontzet - 3 oktober". The main content area has a red background and features the following text and images:

- Historie**
- Leidens Ontzet - 3 oktober**
- Beleg en ontzet**
- Text: "Na de val van Haarlem in 1573 was Leiden van strategisch belang en de Spanjaarden trokken dan ook het Rijnland binnen. Op 31 oktober 1573 begon de Spaanse veldheer Valdez zijn beleg van de stad. Dit was een nieuwe tactiek; niet langer werd een stad aangevallen ten koste van vele levens, maar de inwoners werden uitgehongerd door een langdurig beleg."
- Text: "Willem de Zwijger stuurde een troepenmacht vanuit het zuiden om de Spanjaarden weg te lokken en dit werkte: op 21 maart 1574 brak Valdez het beleg af en vertrok. Niemand rekende er echter op dat de Spaanse legeraanvoerder in de nacht van 25 op 26 mei weer zou verschijnen, met als gevolg dat het stadsbestuur onvoldoende voorraden ingeslagen bleek te hebben. Tot overmaat van ramp brak in juli naast de honger bovendien ook de pest nog uit."
- Image: A painting depicting a crowded street scene during the siege of Leiden.
- Text: "Op 30 juli besloten de Staten van Holland om de dijken door te steken om zo het omringende land onder water te zetten, maar het water steeg slechts langzaam. Intussen probeerde Valdez met beloften de stedelingen tot overgave te bewegen. Een deel van het stadsbestuur had er wel oren naar, maar uiteindelijk werd besloten vol te houden. De inwoners aten honden, katten en ratten. Soms werd, als zwiingend protest, een lijk voor de deur van [burgemeester Van der Werf](#) gelegd."
- Image: A black and white photograph of a street scene during the siege.
- Text: "Op 18 september verslechterde het weer en begon het water te stijgen. De Watergeuzen trokken vanuit het zuiden op. Op 3 oktober bereidde men een uitval naar de Lammenschans voor. De bewoners verbaasden zich over de stilte aan de andere kant van de stadsmuur en stuurden [Cornelis Joppensz](#) er op uit..."

On the right side of the page, there are advertisements for "Leest je Ver LEIDEN" (Vanaf € 79,- p.p.) and "GOLDEN TULIP LEIDEN CENTRE". At the bottom, there is a "WORD LID VAN DE UITBURO" advertisement.

Kijk naar de plaatjes op de site en lees de vereenvoudigde tekst hieronder

Leidens Ontzet

Rond 1550 waren de Spanjaarden in Holland en Rijnland. Zij bezetten deze gebieden. Dit duurde 80 jaar. We noemen dit de tachtigjarige oorlog. Na 1573 bezette de Spanjaarden de stad Leiden. Leiden was een belangrijke handelsstad. De mensen konden de stad niet uit. Zij hadden veel honger. Ze aten ratten en katten en honden. Willem van Oranje was de stadhouder van Holland. Hij probeerde de stad te redden door een leger te sturen. De Spanjaarden gingen weg, maar ze kwamen weer terug. De mensen hadden niet alleen honger en er was ook een erge ziekte, de pest. Veel mensen gingen dood.

Uiteindelijk besloten de Staten van Holland om het land rondom de stad Leiden onder water te zetten. De dijken werden kapot gemaakt. De Watergeuzen (Hollanders) wilden de Spanjaarden aanvallen bij de Lammenschans. De Spanjaarden zijn toen snel gevlucht. Nu kwamen de Watergeuzen de stad binnen. Zij namen brood met haring mee en van de Spanjaarden pikten ze een gerecht, een warme pot met uien, aardappelen en wortelen. De Nederlanders eten dat nog steeds. Wij noemen het gerecht 'Hutspot'. Leidens ontzet wordt op 3 oktober in Leiden nog altijd gevierd.

Recept voor hutspot

1 kilogram gram aardappels (geschild wegen, neem voor grote eters wat meer)
500 gram winterpeen
500 gram uien
1/4 liter vleesbouillon (of water en een vleesbouillonblokje)
1 - 2 eetlepels boter of margarine
(misschien) circa een 1/2 kopje melk
1/2 theelepel peper en zout naar smaak

Schil de aardappels en de winterpeen. Snijd in stukken. Doe alles in een pan. Kook de aardappels en wortelen in bouillon.

Pel de uien en snijd ze in ringen. Doe de uien bij de aardappels en de wortelen en laat alles samen koken tot de aardappels gaar zijn. Giet dan af en laat goed uitlekken. Dan alles stampen met wat melk en een klont boter erdoor. Lekker met rundvlees en saus.

Station 2: Leer de nieuwe woorden bij Leidens Ontzet

Opdracht 5

Leer de woorden. Wat is het woord in uw eigen taal?

de historie
de oorlog
bezetten
de handelsstad
de honger

eten- at- aten –gegeten
aanvallen
vluchten
vieren

Opdracht 6

Vul de onderstaande woorden in.

wortelen – feest- ziekte – bezetten – haring – tachtigjarige oorlog – gevierd –
honger- bevrijdden

1. Leidens ontzet is een dat op 3 oktober wordt
2. Het verhaal speelt zich af in 1574 midden in de
3. De Spanjaarden de stad Leiden.
4. De mensen hadden veel..... en er was ook de pest,
een..... Mensen gingen dood.
5. De Watergeuzen Leiden. Zij namen eten mee.
6. Dat was brood met....., en een gerecht met aardappelen,
uien en We noemen het hutspot.

Station 3: Geef antwoord op de kennisvragen over Leiden
--

Opdracht 7

Beantwoord de vragen. Weet u het antwoord niet? Zoek op internet of vraag aan uw docent.

1. Leiden wordt de stad van de verborgen schatten genoemd. Wat bedoelt men hiermee?
.....
2. Tijdens de Open monumentendagen in september kunt u veel zien in Leiden. Wat bijvoorbeeld?
.....
3. In Leiden is veel historie, maar ook veel mooie natuur. Er zijn wandel- en fietstochten. Ga naar de site
http://portal.leiden.nl/ontdekken/natuur_en_landschap

Klik op fietsen. Geef antwoord

Noem drie fietsroutes om Leiden

.....

.....
.....
Waar kun je fietsroutes kopen?

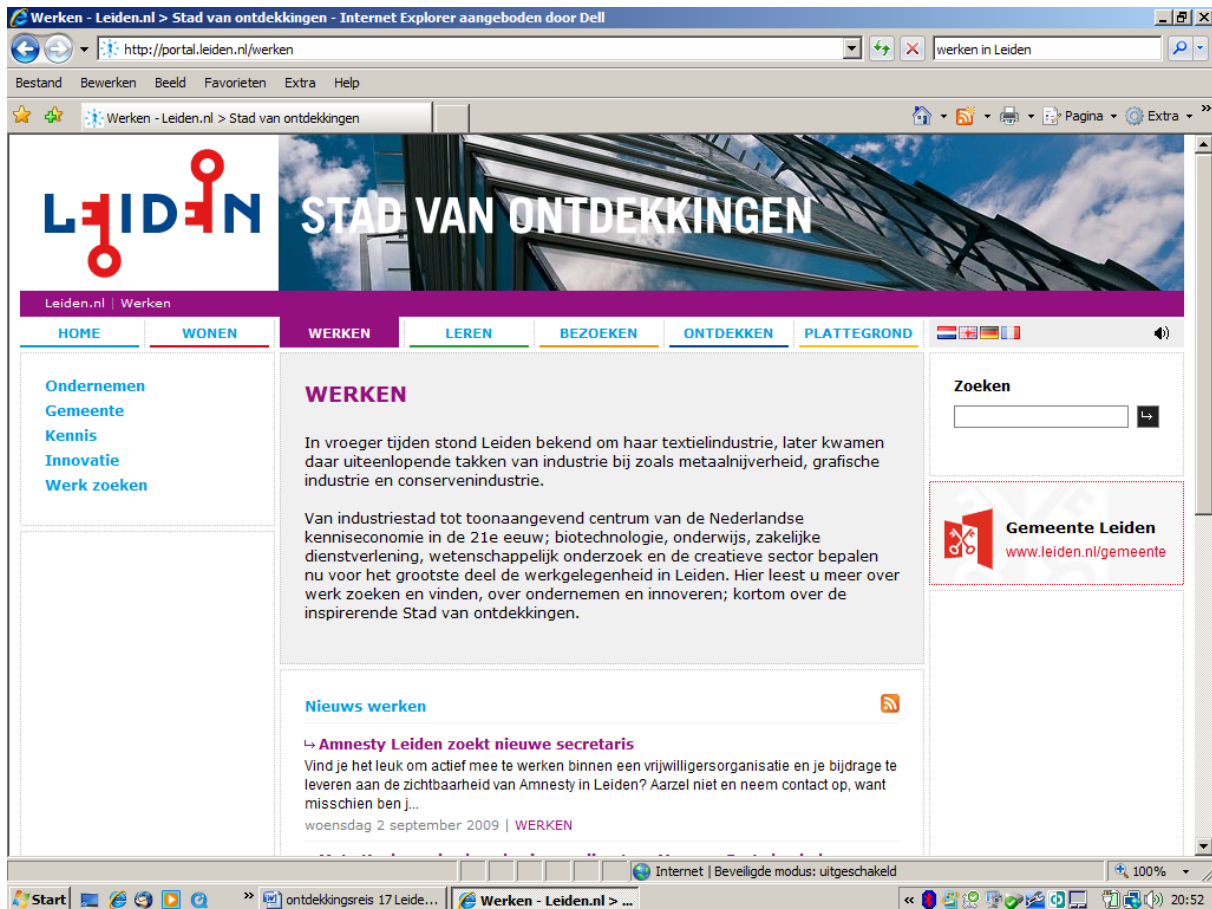
.....
Waar kun je een fiets huren?

.....
Heeft u wel eens door de binnenstad van Leiden gefietst? Wat valt op?

.....
Schrijf hier een tekst over uw eigen fiets- of wandeltocht door de stad.
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Opdracht 8

U woont in de stad Leiden. U wilt misschien ook werken in de stad Leiden.

U gaat naar de site <http://portal.leiden.nl/werken>

U ziet in welke sectoren er werkgelegenheid er in Leiden is. Schrijf ze hieronder op:

.....

.....

.....

.....

.....

U kunt op de pagina klikken op **werk zoeken**. Dan vindt u interessante links naar vacatures en kinderopvang.

Opdracht 9

Beantwoord de vragen. Bespreek de antwoorden met uw collega of docent.

In welke sector werkte u in uw eigen land? Kunt u dit werk nu ook in Leiden doen?

.....

In welke sector zou u graag willen werken?

.....

Moet u daar een opleiding of een cursus voor doen?

.....

Waar kunt u dat doen in Leiden?

.....

Station 4: bereid de praktijkopdracht voor en voer uit

Opdracht 10

Ga met een groepje naar de VVV en haal een stadswandeling. U moet minmaal 3 van de volgende plaatsen bezoeken. Bespreek in de groep waar u naar toe gaat

1. Het Academiegebouw Leiden aan het Rapenburg
2. de Leidse Waag aan de Aalmarkt nr. 21 in Leiden
3. de Burcht in het midden van Leiden
4. de Rapenburg (de bekendste gracht van Leiden)
5. de Pieterskerk (Pieterskerkhof 1a)
6. de Hooglandse kerk
7. de Leidse hofjes (VVV wandeling langs Leidse hofjes)

U kunt in een groep en met een gids lopen. U kunt de gids bestellen via 071-5310003

of via www.leidencityevents.nl of via de VVV

Kijk voor vertrekpunten en tijden op [http:// www.vvvleiden.nl/nl/gidsen.html](http://www.vvvleiden.nl/nl/gidsen.html)

Opdracht 11

Zoek de openingstijden van de verschillende bezienswaardigheden. U moet informatie verzamelen en foto's maken.

Opdracht 12

Kijk naar de vragen. Bedenk zelf meer.

1. In welke tijd is het gebouw gebouwd?
2. Wat was vroeger de functie van het gebouw of de plaats?
3. Wat is de functie van het gebouw nu?
4. Wat wil ik over het gebouw weten?
5. Waar kan ik die informatie vinden?
6. Welke foto's wil ik maken?
7. Wat kunnen we over het gebouw of de plaats vertellen?
8. Wat hebben we nog meer geleerd tijdens de ontdekkingsreizen?

Neem ook folders of brochures mee.

Station 5: bereid de presentatie voor en voer uit.

Opdracht 13

Bereid uw presentatie voor.

presentatie 1

U verzamelt informatie over de drie plaatsen waar u bent geweest. U vertelt erover aan de groep. U laat uw foto's zien. U vertelt wat u tijdens uw ontdekkingsreizen heeft gezien en geleerd.

presentatie 2

Verzamel alle informatie over Leidens ontzet.

Vertel over de historische gebeurtenis, maar ook over de traditie op 3 oktober. Maak een pan hutspot en laat dit proeven.

presentatie 3

U vertelt aan de groep over de vroegere industrie en werkgelegenheid in Leiden. U vergelijkt met de werkgelegenheid van nu. U vertelt over de mogelijkheden om te werken in Leiden en wat je daarvoor moet doen.

laat ook folders of brochures zien

Station 6: de presentatie laten zien, evalueren en beoordelen

Opdracht 14

U heeft informatie gegeven in presentatie 1, 2 of 3

Vraag een evaluatieformulier aan uw docent en vul het formulier in

1. Wat heeft u geleerd in deze ontdekkingsreis?

.....

2. Wat kunt u met de informatie doen?

.....

3. Hoe is uw presentatie beoordeeld?

.....

4. Bent u zelf tevreden over de presentatie?

.....

Het einde van deze ontdekkingsreis is bereikt.

U weet nu meer over Leiden, uw stad.